

VI.a ROZVOJOVÉ ZEMĚ

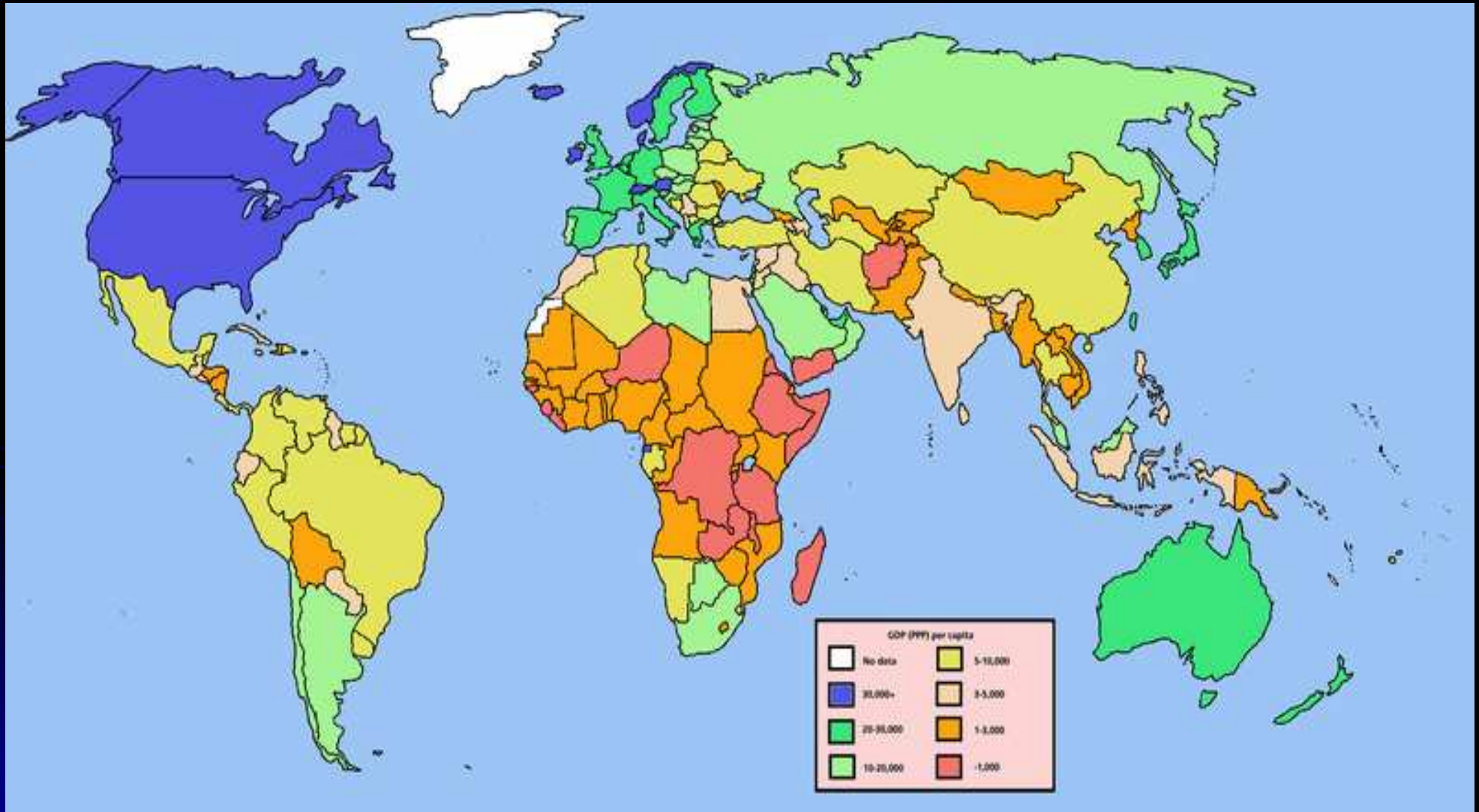
Rozvojové země

- Těžké zevšeobecnit RZ
- Definování RZ podle HDP na hlavu:

Income group	GNP per capita (U.S. dollars)	Life expectancy (years)
Low-income	410	60.0
Lower middle-income	1,200	69.5
Upper middle-income	4,900	70.5
High-income	25,730	78.0

- Ø HNP na hlavu v nejbohatších zemích 63x vyšší než Ø nejchudších RZ
- i skupina „vyššího Ø“ - jen 1/5 HNP vyspělých zemí

GDP per capita (PPP, 2004)

GDP per capita (2004, PPP)

1	Luxembourg	63,609
2	Norway	40,005
3	United States	39,496
6	Equatorial Guinea	33,994
9	Canada	32,921
12	Japan	29,906
40	Czech Republic	18,370

—	Hong Kong	30,558
25	Singapore	26,799
26	Taiwan	25,983
33	South Korea	21,419
62	Malaysia	10,423
72	Thailand	7,901
121	Indonesia	3,703
190	Somalia	600
191	Malawi	569
192	East Timor	400

Mezera bohatí – chudí

- RZ:
- nedostatek K a kvalifikované L, nízká produktivita → nízká ekonomická úroveň
- + politická nestabilita, špatná ochrana vlastnických práv
= odrazuje zahraniční investory

Vývoj mezery

- rozdíly v životní úrovni mezi průmyslovými zeměmi po WW2 téměř zmizely
- cesta ke konvergenci příjmů: volný obchod
- max. míra růstu pro vyspělé země činí cca 2%, chudší země mohou růst rychleji
- ALE: nízké příjmy + tempo růstu pod úrovní vyspělých zemí (LAT.AM.,AF) X V.AS. (teorie konvergence platí)

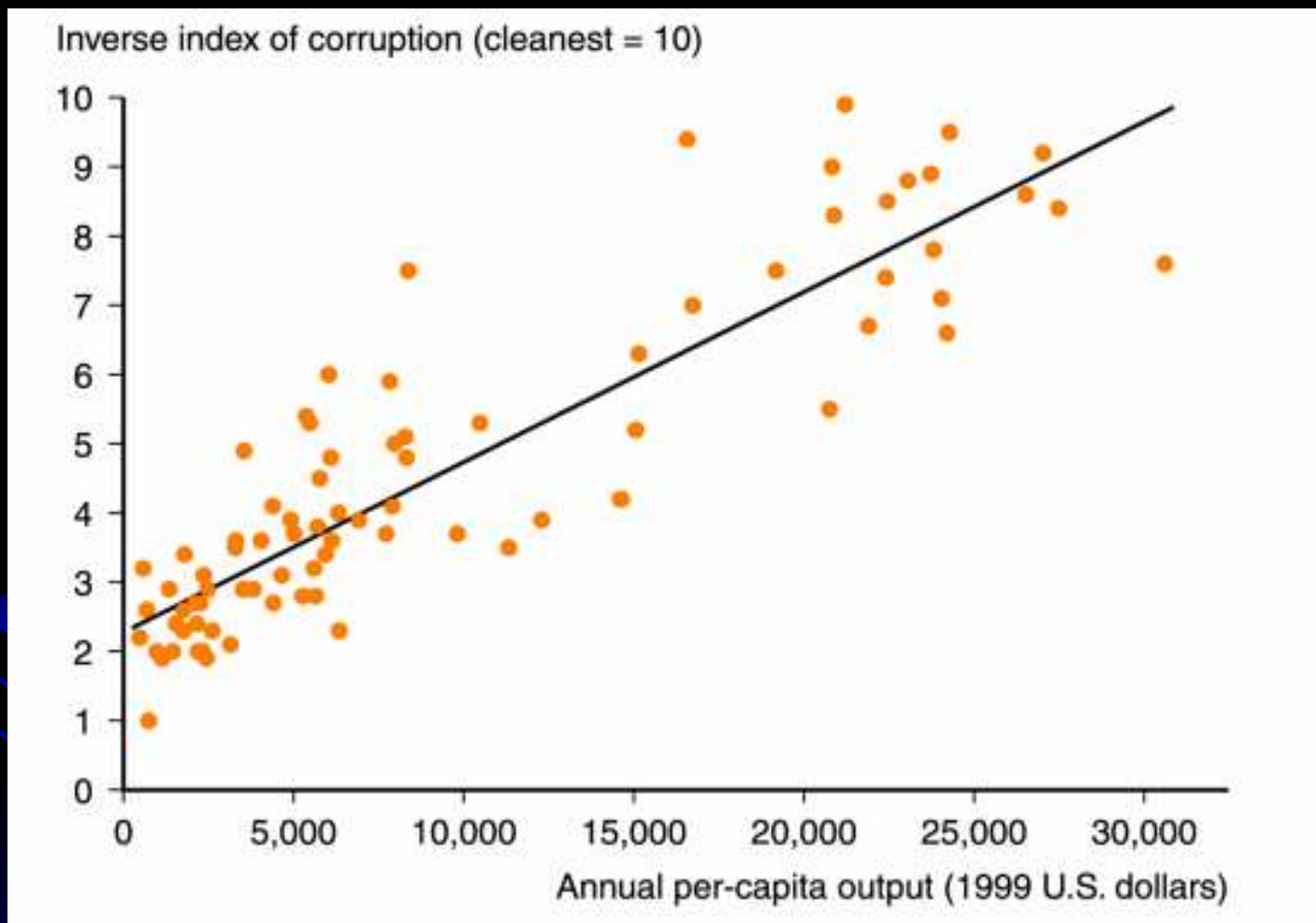
GDP per capita (1960-1992, v US \$ roku 1985)

Country	1960	1992	1960-1992 Annual growth rate (percent per year)
North America			
Canada	7,240	16,371	2.6
United States	9,908	17,986	1.9
Africa			
Ghana	886	956	0.2
Kenya	646	915	1.1
Nigeria	560	978	1.8
Senegal	1,062	1,145	0.3
Latin America			
Argentina	4,481	4,708	0.2
Brazil	1,780	3,886	2.5
Chile	2,897	4,886	1.6
Mexico	2,825	6,250	2.5
East Asia			
Hong Kong	2,231	16,461	6.4
Malaysia	1,409	5,729	4.5
Singapore	1,626	12,633	6.6
South Korea	898	6,665	6.9
Thailand	940	3,924	4.6
Taiwan	1,255	8,067	6.4

Strukturální znaky rozvojových zemí

1. tradice přímé vládní kontroly hospodářství
2. zkušenosti s vysokou mírou inflace
3. nevýkonné finanční instituce
4. fixní měnové kurzy
5. vysoký podíl surovin a zemědělství na EX
6. vysoký stupeň korupce

Korupce a příjem na hlavu

Obchodní politika rozvojových zemí – úvod

- úroveň příjmu na hlavu:
Z.E., USA, JAP... (20 000 \$) X RZ
- příjmové rozdíly i mezi RZ (vysoké: Singapur x nízké: Bangladéš)
- Proč některé země chudší než jiné?
- strategie nahrazování importů
- problém ekonomického dualismu

Strategie nahrazování importů

- po WW2 do 70.let: ochrana dom.výrobců
- teoreticky založena na argumentech nedospělého odvětví
- uvalena cla, dovozní kvóty
- RZ se nesnažily podporovat vlastní exporty, skeptičtí ohledně možnosti exportovat do rozvinutých zemí

Vývoj obchodních restrikcí v Koreji (1977-1988)

IMPORT TARIFFS AND QUANTITATIVE RESTRICTIONS IN KOREA 1977-1988

	Tariff (%)	Percentage of Imports Subject to Licenses & Prohibitions
1977	29.7	50.1
1979	24.8	30.9
1984	21.2	14.6
1988	9.8	4.6

Problémy argumentů pro ochranu nedospělých odvětví

1. změna situace v budoucnosti
2. ochrana účelná, když vede ke zvýšení konkurenceschopnosti odvětví
3. pokud se u odvětví dají očekávat vysoké zisky → soukromí investoři, vládní intervence je zbytečná
4. „Pseudonedospělé“ odvětví

Argumenty ve prospěch ochrany nedospělých odvětví

- Nefungující kapitálové trhy – přesun S do I v nových odvětvích
- Přínosy firem pro celou společnost – vstupní náklady, nové trhy, nové poznatky

Důsledky nahrazování importů

- stagnace příjmu na hlavu (např. Indie, Argentina) X růst (např. Mexiko)
- příčiny: vnitřní problémy, domácí trhy RZ malé, žádný příliv technologií
- důsledek: zvětšení příjmové nerovnosti a nárůst nezaměstnanosti → odklon v 80. letech

Problémy ekonomického dualismu

= nerovnoměrný vývoj v rámci země vede k tomu, že existují odvětví na různé úrovni (např. zemědělství x IT)

- Příznaky: rozdílná produktivita, K.intenzita výroby, rozdíl ve mzdách, problém s UNE

- Příklad Indie:

Labor force - by agriculture 60%, industry 17%, services 23%
occupation:

GDP - agriculture: 20.6%
composition by industry: 28.1%
sector: services: 51.4%

Strategie orientace na exporty

= industrializace prostřednictvím zaměření se na exporty do vyspělých zemí

- „zázrak“ ve V.AS. (růst i 10%)
- názory na příčiny „zázraku“ se liší:
 1. volný obchod, neangažovaná vláda
 2. sofistikované vládní intervence
 3. ani volný obchod, ani průmyslová politika neměly vliv

Faktory růstu v zemích V.AS.

- Asijští tygři = Hongkong, Taiwan, Jižní Korea, Singapur
 1. velmi otevřené ekonomiky
 2. možný vliv sofistik.přemysl.politik (rozdílné politiky → zpochybňováno)
 3. vysoká míra úspor
 4. důraz na veřejné vzdělání

Protekcionalismus RZ

1. Cla = hlavní zdroj příjmu do rozpočtu

Low and Middle Income Countries	
Algeria	16%
Argentina	7
Bolivia	7
Brazil	2
Chile	8
China	6
Colombia	10
Egypt	13
India	21
Indonesia	4
Kenya	15
Mexico	4
Pakistan	17

Další argumenty pro protekcionismus RZ

2. Řešení problémů s OB a dluhy
 3. Překonání ekonomické závislosti
 4. Přilákání investorů
- + omezený růst světové D po primární produkci
 - + nový protekcionismus ve vyspělých zemích

Argumenty zastánců svobodného obchodu

1. podpora konkurenceschopnosti, zlepšení alokace VF
2. tlak na vyšší efektivitu, inovace
3. ekonomický růst → růst úspor, investic
→ další ekonomický růst
4. přilákání zahraničního kapitálu

Zahranिční pomoc RZ

- = transfery k RZ + preferenční cla
- Oficiální rozvojová asistence (ODA):

1960: 4,6 mld.\$ → 1999: 56mld.\$
1960: 0,51% → 1999: 0,29%

- Proč poskytovat pomoc?
= politické, ekonomické, morální důvody
- Dopady pomoci: růst X nepomáhá

Půjčky a dluhy rozvojových zemí

- RZ s nízkými příjmy: nízké úspory = musí si půjčovat v zahraničí
- problém nesplácení dluhu
- půjčky RZ jsou rizikovější než mezi vyspělými:
 1. sociální a politická nestabilita
 2. slabost finančních institucí RZ

Krize v LAT.AM.

- obrovské přírodní bohatství, přesto chudoba, inflační spirála, vnější dluh
- 70.léta: strategie ke zmírnění inflace založenou na měnovém kurzu = tzv. tablita
- 80.léta: světová recese prohloubila problém dluhu
- 90.léta: soukromé investice hlavně z USA

Vývoj V.AS

- **silné stránky zemí:**
 - vysoká úroveň úspor a investic
 - rychlé zlepšení kvalifikace domácí L
 - velká otevřenost
- **slabé stránky zemí:**
 - produktivita
 - bankovní regulace
 - právní rámec

Závěry z krizí

1. výběr správného režimu měnového kurzu
2. důležitá role bankovního sektoru
3. správná následnost reformních nástrojů vedoucích k liberalizaci
4. nebezpečí šíření krizí = „domino-efekt“